

Eduskunnan lakivaliokunta

Lakivaliokunnan kokous 6.9.2024 klo 09.15 / HE 65/2024 vp /

Maahanmuuttoviraston lausunto lakivaliokunnalle

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Virastolla on ollut mahdollisuus osallistua myös hallituksen esityksen valmisteluun ja viraston näkemyksiä on siinä huomioitu.

Maahanmuuttovirasto kannattaa lakiesityksessä esitettyä rikoslain muuttamista siten, että ihmiskauppaa koskevaan säännökseen lisättäisiin teon tarkoitukseksi pakkoavioliittoon tai siihen rinnastettavaan liittoon saattaminen. Tällöin avioliittoon pakottaminen tulee entistä selkeämmin säädettyä rangaistavaksi ja se nähdään entistä selkeämmin yhtenä ihmiskaupan muotona. Erityisen tärkeää on, että määritelmä kattaa esitetyn mukaisesti juridisesti pätevän avioliiton lisäksi juridisesti pätevään avioliittoon rinnastettavan liiton mukaan lukien uskonnollisen avioliiton. Turvapaikanhakijoiden kohdalla avioliittoon pakottamisessa on usein kyse uskonnon tai yhteisön sääntöjen mukaan sitovasta avioliitosta, joka ei kuitenkaan ole juridisesti pätevä. Siten Maahanmuuttovirasto kannattaa hallituksen esitykseen tehtyä täsmennystä, jossa ihmiskauppaa koskevassa rangaistussäännöksessä viitataan pakkoavioliittoon saattamisen ohella pakkoavioliittoon rinnastettavaan liittoon saattamiseen. Lisäksi virasto pitää tärkeänä hallituksen esityksessä tehtyjä täydennyksiä, joissa huomioidaan myös avioliitosta irtautumisen estämisen yhtenä pakkoavioliittoon saattamisen muotona.

Ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 22 kohdassa määritellään se, mitä ihmiskaupalla laissa tarkoitetaan. Määritelmän mukaan ihmiskaupalla tarkoitetaan rikoslain (39/1889) 25 luvun 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettua ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa. Siten rikoslain mukaisen määritelmän muuttaminen muuttaa myös siten ulkomaalaislain mukaista ihmiskaupan määritelmää. Pakkoavioliitto tunnistetaan tosin jo nykyisen sääntelyn perusteella ihmiskaupaksi Maahanmuuttoviraston soveltamiskäytännössä. Pakkoavioliittoon saattamisen lisääminen rikoslain ihmiskauppaa koskevaan säännökseen teon tarkoitukseksi nostaa kyseisen ihmiskaupan muodon kuitenkin näkyvämmäksi eikä tällöin teolla tarvitse olla muuta säännöksen mukaista tarkoitusta. Näkyvämmäksi nostetaan hallituksen esityksen muutosten perusteella myös sellaiset pakkoavioliitot, jotka eivät ole juridisesti päteviä. Siten lainmuutos voi yksittäistapauksissa vaikuttaa siihen, että pakkoavioliiton kohteeksi joutunut voitaisiin katsoa nykytilannetta

matalammalla kynnyksellä olevan ulkomaalaislain tarkoittama ihmiskaupan uhri.

Ylijohtaja

Ilkka Haahtela

Erityisasiantuntija

Siiri Veijonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 22.08.2024 klo 23:22. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan lakivaliokunta

Tiedoksi

Lupa- ja kansalaisuusosaston johtaja, kansainvälisen suojelun osaston johtaja, valvontaosaston johtaja, oikeus- ja asiantuntijapalveluiden yksikön johtaja, vastaanottopalveluiden osasto, prosessinomistajat, oikeuspäälliköt, oikeus- ja asiantuntijapalveluiden yksikön johtavat asiantuntijat, lainsäädäntöhankkeiden koordinaattori, ihmiskauppa-asiantuntijat